

Nová švédská socialisticko-zelená vláda stroskotala hned' na úvodnom rozpočte.

Švédske voľby, španielska strana a britský rozpočet.

Do roka a do dňa, vraví sa v rozprávkach. Rozprávka pre švédsku vládu trvala len dva mesiace. Keď začiatkom októbra nastúpila menšinová socialisticko-zelená vláda (podporovaná švédskymi komunistami a čiastočne nacionalistami), bola to udalosť. Po ôsmich rokoch nahrádzali relatívne úspešnú stredo-pravú vládnu koalíciu.

Nová vláda však stroskotala hned' na úvodnom rozpočte. Nacionalistickí Švédski demokrati podporili opozičný návrh a vláda následne rezignovala. Prekvapenie minulých volieb - Švédski demokrati - očakávajú od predčasných volieb ďalšie posilnenie svojej pozície a označujú ich za „referendum o imigrácii.“ Imigrácia sa tak po Británii a Nemecku stáva témou dňa v ďalšom členskom štáte.

Vo Švédsku je zima, drahý alkohol a nemajú euro, preto sa radšej pozrime na politiku inej krajiny - Španielska. V Štátoch PIIGS zažívajú boom antiestablishmentové strany. V Grécku SYRIZA, v Taliansku Hnutie 5 hviezd, vo Francúzsku Le Penová a v Španielsku - Podemos.

Politická strana, ktorej názov sa prekladá ako „Môžeme“ vznikla len v januári tohto roku. Avšak už v európskych voľbách získala slušných 8% a 5 španielskych kresiel. Vo volebných prieskumoch stúpa mesiac za mesiacom a už ohrozuje aj vedúcu pozíciu strany súčasného premiéra.

Pre Španielsko je kľúčové dohodnúť s ostatnými krajinami zmenu riadenia eura.

Skutočnú silu budú musieť ukázať až v parlamentných voľbách, ktoré budú v decembri budúceho roka. Ale všetci obyvatelia eurozóny by mali situáciu sledovať už teraz. Program tejto ľavicovej strany je podobne ako u jej súputníkov z iných krajín skôr živelný, v jednom ale majú jasno. Podľa ekonomického programu, zverejneného minulý týždeň, je nepriateľom číslo jedna euro, doslova „myšacou pascou“. „Pre Španielsko je kľúčové dohodnúť s ostatnými krajinami zmenu riadenia eura.“ Hádám nie dodržiavanie pravidiel a zastavenie zadlžovania eurozóny? Iste že nie, práve naopak. Fiškálne pravidlá by mali byť „flexibilnejšie“ a ECB by mala „priamo financovať krajiny“. Pre pripomenutie, ECB nemá iný zdroj na financovanie ako tlačiarne peňazí.

Podobným smerom bude svoj predvolebný program ťahať aj súčasná vláda Mariana Rajoya. Na parížskom stretnutí sa s premiérom Hollandem zhodli, že fiškálne pravidlá „by sa mali prispôsobiť ekonomickej situácii.“

Netreba sa pozastavovať nad tým, že to nedáva zmysel - je to ako prispôsobiť dopravné značenie nehode. Netreba sa nad tým vlastne pozastavovať vôbec. Po aktuálnom opätovnom odložení trestu pre Francúzsko za porušenie rozpočtových pravidiel sa na nejaké pravidlá už nikto nemôže seriózne hrať. Podstatnejšie je neustále tlačenie ECB k tomu, aby začala financovať politické sľuby národných vlád.

Prípadné víťazstvo Podemos v decembri 2015 (a gréckej SYRIZA do jari 2015) by mohlo byť zlomovým momentom, keď sa Európa bude rozhodovať medzi radikálnymi

krokmi (napr. odpísanie časti dlhov problémových krajín), alebo absolútnym rezignovaním na nekonečné financovanie periférie.

V Bruseli sa konajú prípravy nového európskeho rozpočtu na rok 2015.

Zatiaľ sa už takmer bez pozornosti odohrávajú v Bruseli tradičné rituálne tance ohľadom prípravy nového európskeho rozpočtu na rok 2015. Pokiaľ sa vyjednávajúci Európskeho parlamentu a členských štátov nedohodnú do piatku 12. decembra, Únia začne rok s rozpočtovým provizóriom. Podľa posledného návrhu by mal rozpočet na rok 2015 narásť o 1.8% (tzv. „šetrenie“) na 145,2 miliardy eur.

Ostatné roky sa jednania o rozpočte ňaľahovali toľko, až to všetkých prestalo zaujímať. Hrozí, že to tak dopadne aj tento rok. Naopak, pozornosť určite pritiahne čerstvý plán rozpočtových škrtov v Británii.

Minister financií George Osborne najskôr prekvapil reformou tzv. Stamp Duty, formu dane z prevodu nehnuteľností. Tú niektorí označovali za najhoršiu daň v britskej histórii.

To bol však len začiatok. Osborne začiatkom decembra ohlásil rozpočtové škrt až do výšky 60 miliárd do obdobia 2019-2020. Vtedy by Británia mala dosiahnuť prebytkový rozpočet 23 miliárd libier, prepustiť okolo milióna štátnych zamestnancov, spomaliť rast plátov štátnych zamestnancov, či zmraziť nezdaniteľné čiastky. Podiel verejných výdavkov na HDP by mal klesnúť na 35,2%, čo je najmenej od 30. rokov minulého storočia. Samozrejme, sľuby sa sľubujú a politický chlieb sa je, najmä ak je niekoľko rokov vzdialený. V dnešnej atmosfére nariekania nad neexistujúcim šetrením je to však svieži vietor.

Aj nová nemecká vláda zaviedla novinku – minimálnu mzdu. Podľa New Social Market Initiative bude stáť asi 250 000 – 570 000 pracovných miest, prevažne v chudobnejšej východnej časti krajiny – tak ako na Slovensku. Minimálna mzda najviac dopadá na tie regióny, v ktorej sa jej priemerné mzdy najviac približujú.

Britské médiá zráťali mzdy a bonusy bývalému prezidentovi a ministerke zahraničia.

Skúsme príjemnejší záver. Britské médiá mimoriadne radi ráťajú mzdy a rôzne bonusy euroúradníkov a politikov. Prirodzene, dali si tú prácu aj s bývalým „prezidentom“ EÚ Van Rompuyom a „ministerkou zahraničia“ EÚ Cathy Ashtonovou. Ich zaradenie do bežného života bude iste ťažké, preto Van Rompuy v najbližších troch rokoch dostane odchodné 732 000 eur a Ashtonová 534 000 eur. A nezabudnime ani na bývalého šéfa Komisie Barrosa, ktorý si prilepší o 611 000 eur. Ktovie, čo by mu na to povedali jeho bývalí kolegovia z Maoistickej strany, ktorej v mladosti predsedal.

Nieko bude mať štedré Vianoce!

Martin Vlachynský
4.12.2014